

Onderwerp Informatie voortgang uitvoeringsplan Alcohol & Jongeren
'De maat is vol'

Steller E. Bruinewoud

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 41 59 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 4864979

Datum 25-02-2015 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

In december 2012 stelde uw raad de kadernota Alcohol & Jongeren 'De maat is vol' vast. In juli 2013 nam u kennis van het bijbehorende uitvoeringsplan. Inmiddels zijn we halverwege de looptijd van dit programma. Wij informeren u met deze brief graag op hoofdlijnen over de resultaten tot nu toe. Uitgebreidere informatie vindt u in bijgevoegde voortgangsrapportage.

Mede onder invloed van de maatschappelijke discussie die op vele plaatsen in de samenleving, en dus ook binnen onze gemeente is ontstaan over het zorgwekkende alcoholgebruik onder jongeren zien we de afgelopen jaren een kentering. Minder jongeren onder de 16 jaar drinken alcohol en de eerste kennismaking met drank is op iets latere leeftijd dan voorheen. Dat neemt niet weg dat als jongeren eenmaal kennis hebben gemaakt met alcohol er steeds vaker ook veel wordt gedronken. De oplossingsrichtingen liggen op meerdere beleidsdomeinen, waaronder jeugd, onderwijs, sport en veiligheid. Daarmee blijft een integrale inspanning onverminderd van belang.

Ons alcoholbeleid berust op vier pijlers, namelijk draagvlak, vroegsignalering & zorg, regelgeving en handhaving. We hebben veel geïnvesteerd in maatregelen om het draagvlak te versterken, niet alleen door het geven van voorlichting, maar vooral door het creëren van 'sense of urgency'. De focus lag daarbij vooral op jongeren zelf, maar ook op hun ouders en verstrekkers van alcohol.

Er zijn verschillende projecten – in samenspraak met jongeren - van start gegaan zoals in het najaar 2104 de voor-en-door jongerencampagne ‘Van 16 naar 18? Maklukzat!’, een integraal alcohol- en drugsproject op het Alfacollege en het Keurmerkproject alcoholbewuste sportkantine. Een jongerentheaterproject is in voorbereiding. Verder kon in 2013, mede op initiatief van de raad, een alcoholpoli voor de provincie Groningen worden gevestigd.

Bij de uitvoering van onze maatregelen in de sfeer van alcoholpreventie merken wij dat dit slechts één van de vele thema’s is waarvoor aandacht gevraagd wordt binnen het onderwijs. Vooral omdat alcohol schade kan toebrengen aan de hersenen willen we blijven investeren in meer prioriteit voor het thema binnen de scholen. Dat zal immers zich op termijn uitbetalen in betere leerprestaties.

Voor de pijlers ‘regelgeving en handhaving’ was de invoering van de nieuwe Drank- en Horecawet van cruciaal belang. Wij kregen daarmee meer wettelijke mogelijkheden tot regelgeving en handhaving. Wij legden onze vertaling van de nieuwe wettelijke bepalingen vast in de aangepaste APVG en implementeerden een handhavingsarrangement. Hierover werd uitvoerig gesproken met alle belanghebbende partijen: reguliere en paracommerciële Horeca, studentenverenigingen en detailhandel. Hoewel de belangen uiteenlopen zijn wij tevreden over de uiteindelijke afspraken. Deze droegen bij aan de versterking van het draagvlak voor ons beleid. Dat neemt niet weg dat wij als het moet ook duidelijke grenzen stellen (‘high trust, high penalty’).

Bij de behandeling van de kadernota ‘De maat is vol’ werd er door uw Raad aangedrongen op aandacht voor het overmatig alcoholgebruik onder studenten. Hoewel niet behorend tot de doelgroepen van beleid is dit op verschillende manieren gebeurd, onder meer bij de invoering van de nieuwe DHW en de KEI-week 2014.

Al met al verloopt de uitvoering van het uitvoeringsplan “De maat is vol’ in grote lijnen zoals beoogd. Eind 2016 vindt de evaluatie plaats en leggen wij u het eindrapport voor.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Voortgangsrapportage 'De maat is vol' - Uitvoeringsprogramma alcohol & jongeren 2013-2016

In december 2012 stelde de Raad de kadernota 'De maat is vol' vast. In dit stuk formuleerde de gemeente Groningen haar beleid om het (vaak hoge) alcoholgebruik onder jongeren terug te dringen. Het beleid stoelt op vier pijlers: draagvlak (sense of urgency, voorlichting, preventie), zorg en vroegsignalering (door professionals), regelgeving (DHW etc.) en handhaving (van de wettelijke en gemeentelijke voorschriften). Vervolgens werd een uitvoeringsprogramma samengesteld; de GGD werd aangewezen als regievoerder. Medio 2013 startte de uitvoeringsfase. De voortgangsrapportage betreft derhalve de periode medio 2013 tot eind 2014. In het najaar van 2016 volgt een eindrapport, gekoppeld aan de evaluatie van het gevoerde beleid.

'De maat is vol' is een uitwerking van het gemeentelijk gezondheidsbeleid (Samen Gezond in Stad) waarin het thema alcohol & jongeren prioriteit heeft gekregen. Het plan sluit qua uitgangspunten en doelstellingen aan op het convenant Alcohol & Jongeren, begin 2012 gesloten tussen de Groninger gemeenten (waaronder dus ook de gemeente Groningen), politie, justitie en GGD Groningen.

Algemeen

Sinds enkele jaren is een lichte daling ingetreden in het alcoholgebruik onder jongeren. De grootste factor daarbij is de maatschappelijke discussie die is ontstaan over de gezondheidsrisico's van het op jonge leeftijd drinken van alcohol, zeker als dat regelmatig (tot meerdere keren per week) en ruim (meer dan 5 glazen per gelegenheid, het zogenaamde 'bingedrinken'). De daling betreft vooral de aanvangsleeftijd van het drinken (nu 14 jaar en 8 maanden, was 10 jaar geleden 14 jaar en 5 maanden) en het aantal jongeren onder de 16 dat alcohol drinkt (nu 26% van de 14-Jarigen, was 10 jaar geleden nog 72%). De daling van de percentages komt echter voor een belangrijk deel voor rekening van

jongeren uit hogere sociaal-economische milieus. Hun ouders lijken kritischer geworden op het alcoholgebruik van hun kind. Ook lijkt de 'sense of urgency' terrein te hebben gewonnen bij de verstrekkers van alcohol, in het bijzonder de reguliere Horeca en de detailhandel (supermarkten en slijterijen). Van de effecten van de verhoging van de alcoholleeftijd per 1 januari 2014 zijn nog geen gegevens bekend.

Dat neemt niet weg dat jongeren die wel (regelmatig) drinken dat vaak, en in grote hoeveelheden doen. Opvallend is dat als jongeren eenmaal kennis hebben gemaakt met alcohol ze al gauw wekelijks drinken, en dan ook in grote hoeveelheden. Van de 14-jarigen drinkt 19% minimaal 1x per maand 'binge', van de 16-jarigen is dat al 51% (NB: nog geen cijfers beschikbaar van na de verhoging van de leeftijdsgrens naar 18 jaar). VMBO'ers en MBO'ers drinken iets meer dan Havisten en VWO'ers. De verschillen zijn echter niet zo groot dat dat een selectie in de doelgroep rechtvaardigt. Aan het einde van de looptijd van 'De maat is vol' zullen nieuwe cijfers over de alcoholconsumptie onder jongeren beschikbaar zijn. Dan nog zal er niet één op één een relatie kunnen worden gelegd met de maatregelen in het plan; de cijfers worden door vele factoren beïnvloed, waarvan de gemeentelijke inspanningen er één is. Zeker is dat alleen inzet op alle fronten werkt (integraal beleid).

Voor wat die gemeentelijke inspanningen was in de afgelopen periode de inwerkingtreding van de nieuwe Drank- en Horecawet een belangrijk moment. In de nieuwe wet kregen gemeenten meer mogelijkheden voor beleidsvoering op het vlak van regelgeving en handhaving. In de volgende paragrafen worden de belangrijkste ontwikkelingen per speerpunt van beleid kort belicht. In de bijlage is per maatregel een korte stand-van-zaken opgenomen.

Pijler: Draagvlak

Hierbij gaat het niet alleen om voorlichting, maar veel meer om het creëren van een gemeenschappelijk denk- en doekader. Sleutelbegrippen zijn de 'sense of urgency' bij de doelgroepen (jongeren, ouders, verstrekkers, intermediairs). Dit is ook de pijler waarin jongeren zelf een belangrijke rol spelen.

Binnen deze pijler kwam de focus als gevolg van nieuwe wetenschappelijke inzichten meer dan in het plan was beschreven te liggen op jongeren in de risicoleeftijd. Preventie die gericht is op jongeren voor wie alcohol nog geen dagelijkse realiteit is blijkt soms averechts te werken en experimenteergedrag uit te lokken. Maatregelen die waren voorzien voor het basisonderwijs werden daarom beëindigd. Enkele grote projecten werden opgestart en zijn inmiddels afgerond.

Op het Alfacollege werd op alle vestigingen in de stad een integraal en educatief theaterproject uitgevoerd, terwijl de gemeente Groningen ook vertegenwoordigd was bij de provinciale 'battle' Van 16 naar 18? Maklukzat! In dit project werden jongeren uitgedaagd om zelf het 'waarom' van de verhoging van de alcoholleeftijd te achterhalen en uit te dragen, op hun eigen manier. Een haalbaarheidsonderzoek naar de komst van een alcoholvrij jongerencafé werd opgestart en loopt momenteel. Een theaterproject van de Noorderlingen is in voorbereiding en wordt eind 2015 uitgevoerd.

Bij de uitvoering van een aantal maatregelen was samenwerking met het onderwijs een cruciale factor. In enkele gevallen bleek de bereidheid van het (voortgezet) onderwijs tot medewerking minder groot dan was verwacht. Dat speelde vooral bij de jongerencampagne 'Van 16 naar 18? Maklukzat!'; ondanks grote inspanningen van de projectorganisatie konden niet meer dan 3 teams worden ingeschreven. Voorafgaande aan de start van het project werd het onderwijs bestuurlijk geïnformeerd en om medewerking gevraagd; ook werden directies en docenten van alle (S)VO-scholen uitgenodigd voor een informatiebijeenkomst. Het thema alcohol is nog weinig zichtbaar binnen de school, mogelijk omdat

gevreemd wordt voor een stigmatiserende werking bij intensieve aandacht daarvoor. Het is opvallend dat slechts drie VO-scholen gebruik maakten van het (gesubsidieerde) aanbod om hen te ondersteunen bij de invoering van de methodiek 'De Gezonde School'; andere thema's zoals voeding en pesten waren wel veelgevraagd.

Een aantal maatregelen was gericht op de (para)commerciële Horeca en de supermarkten, deels in samenhang met de nieuwe DHW c.q. de aangepaste APVG. De reguliere Horeca en de supermarkten bleken goed in te spelen op de aangescherpte regels; de paracommerciële Horeca laat een wat minder positief beeld zien. Zo is de belangstelling voor het 'Keurmerkproject alcoholbewuste sportkantine' vooralsnog niet erg groot (hetgeen overigens niet wil zeggen dat de regels dus niet worden nageleefd).

Pijler: Vroegsignalering & zorg

In deze pijler staan de (vroeg)signaleringsvaardigheden van professionals (zorgverleners, docenten etc.) centraal. Ook gaat het hier om het borgen van de samenwerking bij (de gevolgen van) overmatig alcoholgebruik. Vroegsignalering van overmatig alcoholgebruik is gericht op zowel de individuele jongere als op groepen. Signaleerder kan iedereen zijn die met jongeren te maken heeft: ouders, medewerkers van scholen, jongerenwerkers, jeugdartsen en verpleegkundigen, huisartsen etc.. Belangrijk is dat al deze intermediairs bekend zijn met de schadelijke gevolgen van overmatig alcoholgebruik en een 'sense of urgency' ervaren. De afgelopen jaren werd op meerdere manieren hieraan gewerkt: VNN, Stichting Terwille en Stichting Voorkom hebben een regulier aanbod van voorlichtingsactiviteiten en online informatie waar veel gebruik van wordt gemaakt. In netwerken van professionals, zoals de CJG's stond het onderwerp op de agenda. Een speciale bijscholingsmiddag voor alle jeugdartsen en -verpleegkundigen vindt binnenkort plaats.

De (paracommerciële) Horeca is verplicht tijdens openingstijden tenminste één persoon aanwezig te laten zijn die in het bezit is van het certificaat Sociale Hygiëne, waarin o.m. eisen zijn opgenomen ter voorkoming van doorschenken. Zorgelijk is in deze sector wel dat (vrijwillige) barmedewerkers via internet zeer eenvoudig het verplichte IVA-certificaat (Instructie Verantwoord Alcoholschenken) kunnen verkrijgen, door het invullen van een aantal vragen op een website. Daarmee wordt de eigen verantwoordelijkheid van de barbeheerder des te belangrijker. De reguliere Horeca lijkt zich van deze verantwoordelijkheid steeds bewuster.

Zorg is aan de orde op het moment dat er door overmatig alcoholgebruik problemen zijn ontstaan van fysieke, psychische of sociale aard. De verslavingsinstellingen bieden individuele trajecten aan waar veel van gebruik wordt gemaakt. Binnen CJG's en Zorg Advies Teams op scholen worden jongeren met een alcoholprobleem gevolgd. En als het echt helemaal mis is gegaan biedt de 'alcoholpoli' een integraal programma aan van medische en psychische (na)zorg, in combinatie met een educatief element. Hierin werken de Groninger ziekenhuizen samen met VNN, op basis van een protocol waarin ook een rol voor Jeugdzorg/AMK is weggelegd. De alcoholpoli kwam mede op initiatief van de raad van de gemeente Groningen tot stand. In de eerste 8 maanden van bestaan werden hier 25 kinderen en jongeren met een alcoholintoxicatie binnengebracht; dit is exclusief een onbekend aantal jongeren dat op de spoedpoli met letselschade als gevolg van alcoholgebruik (vallen, vechten etc.) werd behandeld en daarna werd doorgeleid naar de alcoholpoli.

Pijler: Regelgeving

De nieuwe Drank- en Horecawet geeft gemeenten de mogelijkheid om het alcoholgebruik effectiever te reguleren. Soms werken vrijwillig afgesproken regels echter beter dan wettelijke regels omdat ze aansluiten bij specifieke situaties.

Wettelijke regels liggen vast in de nieuwe Drank- en Horecawet, ingevoerd per 1 januari 2013. Dat leidde in de loop van 2013 tot aanpassing van de Algemene Plaatselijke Verordening op de nieuwe regels. De gemeente, en in het bijzonder de burgemeester heeft in de nieuwe situatie meer mogelijkheden tot regelgeving. Zo is de burgemeester bevoegd tot schorsing van vergunningen en tijdelijke sluiting van bijvoorbeeld de alcoholafdeling van supermarkten. De gemeente stelde het versterken van het draagvlak voorop, en investeerde daarom vooral in het overleg met betrokken partijen (Horeca en paracommerciële Horeca, studentenverenigingen etc.). Na vaststellingen van de gewijzigde APVG werd een voorlichtingsbijeenkomst belegd, en ook werd er aan de nieuwe regels gesproken tijdens debatten zoals in de speciale alcoholcampagne-week in februari 2014 waar aandacht was voor het verkoopverbod aan 18-minners. De regels voor de paracommercie zijn per november 2014 daadwerkelijk van kracht; m.b.t. schenktijden is de eerste zes maanden sprake van een gewenningsperiode maar daarna zijn sancties mogelijk bij overtreding. In het nieuwe evenementenbeleid werden uiteraard de nieuwe wettelijke bepalingen meegenomen; in de praktijk wordt wat handhaving ex-DHW betreft prioriteit gegeven aan jongeren <18-.

Vrijwillige regels worden bijvoorbeeld gemaakt in het project 'Keurmerk sportkantine'. In deze interventie van het Huis voor de Sport wordt een set aanvullende regels afgesproken bovenop de wettelijke bepalingen. Het eerste certificaat, voor sportvereniging de Hunze, werd in januari uitgereikt; streven is 10 keurmerken eind 2015 maar de animo onder sportverenigingen valt tegen. Daarentegen worden met de reguliere Horeca afspraken worden gemaakt over het beperken van prijsacties (happy hours etc.); deze worden opgenomen in het convenant Veilig uitgaan. In het plan was verder voorzien in het implementeren van een modelcontract tussen scholen en de Horeca voor schoolfeesten die daar worden gehouden. Het lijkt er op dat dit fenomeen sterk terugloopt na de verhoging van de leeftijdsgrens voor alcohol naar 18 jaar; gezien wordt of hier nog behoefte aan is.

Pijler: Handhaving

Regels stellen zonder ze in de praktijk te handhaven is weinig zinvol. Zeker jongeren vragen om duidelijke grenzen, en zijn meer bereid die te respecteren dan je zou denken. Sterker nog: ze kunnen zelf een rol spelen bij handhaving.

In het handhavingsprogramma, het uitvoeringsplan bij de gewijzigde APVG voor wat betreft de DHW-vereisten ligt de focus op verstrekking van alcohol aan jongeren onder de 18. Alle verstrekkers zijn daarbij in beeld, maar in verband met de beschikbare capaciteit (die ook moet worden ingezet voor het toezicht op inrichtingseisen voor de Horeca) wordt vooral intensief gecontroleerd op de zg. 'hotspots'. Het aantal daarvan lijkt vooralsnog mee te vallen; veel Horecazaken hebben na de verhoging van de alcoholleeftijd de toelatingsgrens al op 18 jaar gesteld om geen risico op overtreding te lopen. De indruk bestaat dat mede daardoor het 'indrinken' thuis is toegenomen; het toezicht omvat eveneens het bezit van alcohol door 18-minners in de openbare ruimte. In 2014 werden gedurende twee weekenden intensieve controles in het uitgaansleven, in sportkantines en supermarkten uitgevoerd in samenwerking met de politie. De capaciteit is echter beperkt; In 2015 zal de formatie van de BOA's met 1 fte worden opgehoogd. Het beeld van de detailhandel is dat zij hun zaken steeds beter op orde hebben, mede dankzij aangescherpte huisregels en interne trainingen voor kassamedewerk(st)ers.

In de toezichtspraktijk wordt in het land regelmatig gebruik gemaakt van 'mysteryguests', jongeren onder de 18 jaar die in (para)commerciële Horecagelegenheden en detailhandels aankoopogingen doen om zo een beeld te krijgen van risicolocatie. Omdat deze inzet juridisch gecompliceerd ligt is in het kader van het convenant Alcohol & Jongeren (waar de gemeente deel in deelneemt) gekozen voor een (eenmalige) steekproef door jongeren van 18 of 19 jaar. Doel is om te inventariseren waar niet om een ID wordt gevraagd. Deze actie vindt binnenkort ook in de stad Groningen plaats. Een veelbelovende interventie, ontwikkeld door

leerlingen van het Zernikecollege wordt het komend schooljaar nieuw leven ingeblazen. Bij deze actie gaan scholieren de straat op om jongeren te vragen om vrijwillig te 'blazen'; via een app, gekoppeld aan een website kan je daarna zien hoe je score was en wat dat betekent voor je gezondheid.

Studenten

De doelgroep van 'De maat is vol' zijn, naast ouders en verstrekkers van alcohol de jongeren tot 18 jaar. Bekend is dat door (een deel van de) studenten (doorgaans 18 jaar of ouder) stevig 'ingenomen' wordt. Bij de behandeling van de nota 'De maat is vol' in de Raad (december 2012) is dan ook door de raad aangedrongen op het betrekken van deze doelgroep. Hoewel er op één na geen specifieke maatregelen werden beschreven in het uitvoeringprogramma waren studenten de afgelopen twee jaar zeker wel in beeld. Omdat ook studentenverenigingen vergunningplichtig zijn in het kader van de DHW werden ze evenals andere verstrekkers uitgenodigd voor een informatiebijeenkomst over de aangepast APVG. Ook namen ze deel aan debatten in het kader van de alcoholcampagneweek in februari 2014 en de veiligheidsweek in oktober 2014.

Met de grootste verenigingen werd op hun verzoek een verkennend gesprek gevoerd over (mogelijke) gevolgen van de nieuwe wetgeving. De verenigingen lijken deze serieus te nemen; bij de handhavingsacties is tot nu toe geen overtreding geconstateerd.

Tenslotte was het verheugend dat het KEI-bestuur vroegtijdig contact zocht met de GGD om zich te laten informeren over mogelijkheden om het alcoholgebruik binnen de kennismakingsperiode binnen de perken te houden. Een omvangrijk beleidsplan was het resultaat hiervan; bij de evaluatie bleek dat de aanpak de komende jaren navolging zal krijgen. In de KEI-week zelf werden meerdere programmaonderdelen aan het thema alcohol gewijd.

Bijlage: overzicht stand van zaken per maatregel

Groene tekst: loopt en heeft alleen monitoring

Blauwe tekst: loopt op zich maar heeft (bij)sturing

Rode tekst: nog niet in gang gezet, tot dusver niet succesvol of gewijzigde situatie die leidt tot aanpassing cq. afvoeren maatregel

	Wat gaat er gebeuren?	Wie?	Voor wie?	Indicator(en)	Planning	Dekking	Voortgang januari 2015
A1.1	Kennisoverdracht, attitude-ontwikkeling en weerbaarheidsversterking	VNN St. Terwille ism scholen	Groep 8 BaO, klas 2 VO	Aantal activiteiten/ bereik jeugd	2013-2016	Budget SGI, S, Budget Gezonde & Veilige School	<i>Gesproken met VNN en St Terwille; afspraak is dat inzet zoveel mogelijk wordt gekoppeld aan methodiek Gezonde School, dus vraaggericht. In BaO is voor leerlingen niet alcohol de ingang maar weerbaarheid; wel aanbod van ouderavonden over alcohol maar daar wordt weinig gebruik van gemaakt. Alle BaO-scholen hebben programma's over weerbaarheid opgenomen in hun curriculum. In het VO voert VNN op 17 locaties het programma 'De gezonde school & genotmiddelen' uit. St. Terwille bedient het gereformeerd onderwijs met haar programma 'reLEGS'.</i>
A1.2	Alcohol is thema bij (groeps)-contactmomenten JGz	GGD/JGz	Groep 7 BaO, Klas 2 VO	Aantal bereikte kinderen	2013-2016	Gemeentelijke bijdrage GGD/JGz	<i>De jongste wetenschappelijke inzichten geven aan dat gerichte alcoholpreventie alleen effect sorteert als dat thema voor de doelgroep aan de orde is. Om die reden is afgesproken dat het thema prominent aandacht krijgt bij het nieuwe contactmoment 14+ op het VWO, HAVO, VMBO (v.a. schooljaar 2014-2015) en MBO en speciaal onderwijs (schooljaar 2015-2016)</i>
A1.3	Voorlichtingsavond voor ouders n.a.v. overgang kind naar VO	GGD/JGz + GB i.s.m. scholen	Ouders	Aantal georganiseerde avonden	2014-2016	Gemeentelijke bijdrage GGD/JGz	<i>Zie A1.1; Basisscholen hebben weinig tot geen belangstelling voor het specifieke thema alcohol. Urgentie is afgenomen nu jongeren op steeds latere leeftijd beginnen met drinken.</i>
A1.4	Alcohol meenemen als thema in 'Scoren voor gezondheid'	Gemeente, FC Groningen	Deelnemers	Alcohol is blijvend aan de orde	2013-2016	Geen meerkosten	<i>De nieuwste wetenschappelijke inzichten geven aan dat alcoholvoorlichting in de basisschoolleeftijd averechts werkt. Derhalve geen actie op ondernomen.</i>
A1.5	Integraal alcohol/drugsproject: theater, spreekuren, ouders betrekken, vroegsignalering	Alfacollege i.s.m. GGD, Terwille, VNN e.a.	Leerlingen, leiding, leerkrachten	Projectplan gerealiseerd	2013-2016	Budget SGI, S, externe (onderwijs)-fondsen	<i>Project is conform het projectplan in het schooljaar 2013-2014 uitgevoerd op alle vestigingen van het Alfacollege in de stad Groningen; de resultaten van de evaluatie zijn nog niet bekend. NB: het Alfacollege deed najaar 2014 bovendien mee aan de campagne genoemd onder A1.6 en werd winnaar hiervan.</i>
A1.6	Jongeren campagne 'van 16 naar 18 – Maklukzat' (ontwerpwedstrijd rond verhoging alcoholleeftijd)	Jongeren-teams VO + MBO; ext. project-leiding	Jongeren 12-18 jaar	Aantal deelnemende teams	2013-2014	Externe fondsen, sponsoring, Budget SGI S	<i>Op 30 oktober 2013 werd de startbijeenkomst gehouden. De uitvoering werd vervolgens op verzoek van geïnteresseerde scholen opgeschort tot na de zomer 2014. In de periode september-december 2014 deden 3 scholen in de gemeente mee aan deze campagne, die onder de vlag van het convenant A&J provinciaal werd georganiseerd door externe opdrachtnemers. De evaluatie van het project is bij het schrijven van deze rapportage nog niet afgerond.</i>

A1.7	Theaterproject voor alle VO-scholen: voorstellingen in Grand Theatre i.c.m. preventie-aanbod binnen VO (o.m. ouders betrekken)	Theater De Noorderlingen i.s.m. scholen VO VNN e.a.	Leerlingen VO groep 2	Aantal deelnemers, Inbedding op scholen	2015	Budget SGiS, budget cultuur-educatie met kwaliteit, externe fondsen	De besprekingen voor dit project zijn in november 2014 gestart en resulteren in februari 2015 in een projectplan en aanvullende subsidieaanvragen. De voorstellingen zijn gepland in de periode november-december 2015. Alle scholen in de gemeente Groningen worden uitgenodigd om naar de voorstelling te komen met leerlingen uit klas 4 V(S)O cq. klas 1 MBO. Aan het project wordt een educatief aanbod gekoppeld.
A1.8	Alcohol is thema in de Maand van Liefde & Genot	GGD, Sense, VNN	Jongeren VO	Thema is gerealiseerd	2014	Bijdrage vanuit budget SGiS	VNN voert jaarlijks veel activiteiten op het thema 'verslavende middelen' (waaronder alcohol) uit in de MvL&G op scholen voor V(S)O.
A1.9	Ontwikkeling businesscase voor door jongeren gedreven alcohol- rook en drugsvrij café	Jimmy's, gemeente, externe adviseur	Jongeren 12-18 jaar	Onderzoek is afgerond	2013-2014	Bijdrage vanuit budget SGiS	Project loopt met enige vertraging nu o.l.v. Jimmy's; op dit moment wordt een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd door studenten Bedrijfskunde RUG. Gemeente is op dit moment geen partij, later mogelijk wel, bijvoorbeeld als locatie wordt gezocht of voor ondersteuning bij regelen vergunningen.
A2.1	Informatieavonden voor ouders mbt uitgaansregels	Horeca KHN	Ouders + jongeren	Aantal avonden	2013-2016	Geen meerkosten	Bekend is dat dit incidenteel gebeurt (is), mede n.a.v. de verhoging van de alcoholleeftijd. Omdat de meeste Horecazaken de toegangsleeftijd inmiddels hebben gesteld op 18 jaar is er geen aanleiding om hier verder actie op te ondernemen.
A2.2	Voorlichting m.b.t. nieuwe APV, i.c.m. workshop alcoholvrije cocktails	Horeca, VNN, GGD	Horeca-ondernemers	Voorlichting gerealiseerd	2013-2014	regulier	N.a.v. de nieuwe APVG is een voorlichtingsavond over de nieuwe alcoholleeftijd georganiseerd voor alle verstrekkers van alcohol. Ook is dit thema aan de orde geweest tijdens de Week van de Veiligheid (oktober 2014). Er zijn signalen dat de behoefte aan een op initiatief van de gemeente georganiseerde workshop alcoholvrije cocktails niet groot is omdat er een ruim aanbod van derden is.
A2.3	IVA-training voor para-commerciële Horeca	Horeca, VNN, HvdS	Barmedewerkers	Aantal trainingen	2013-2014	Brede uitkering verslavingszorg	Is regulier beleid bij verlenen vergunning; is bovendien onderdeel van het keurmerkproject sportkantine (C2.3)
A2.4	Informatieavonden voor medewerkers supermarkten n.a.v. verhoging alcoholleeftijd	VNN, GGD, Ondernemers	Medewerkers supermarkten	Aantal bereikte supermarkten	2014	Budget SGiS	De supermarkten in de stad hebben n.a.v. de verhoging van de alcoholleeftijd ruime actie ondernomen. Voor de medewerkers en managers van de JUMBO-supermarkten is een workshop gehouden. De nalevingspercentages van de bepalingen in de DHW zijn in de supermarktsector inmiddels fors gestegen.

A2.5	Voorlichting aan studentenverenigingen mbt nieuwe DHW	Gemeente, GGD	Besturen en barpersoneel	Voorlichting gerealiseerd	2013	Geen meerkosten	Bij de implementatie nieuwe van de nieuwe APVG zijn de studentenverenigingen intensief betrokken, zowel in de sfeer van voorlichting als bij handhavingsactiviteiten. Gesproken is met de besturen van de grootste verenigingen en het overlegorgaan van studentenverenigingen. Verenigingen namen deel aan de voorlichting voor de nieuwe APVG (zie A2.2). Met het KEI-bestuur werd afgelopen jaar intensief samengewerkt aan alcoholpreventie tijdens de KEI-week; dit krijgt een vervolg.
A3.1	Ontwikkeling handreiking alcohol onderwijs o.b.v. methodiek Gezonde School	GGD/GB	Scholen BaO, VO en MBO	Handreiking geïmplementeerd	2013-2014	Budget SGI's (materiële kosten)	Handreiking (in de vorm van een zg. menukaart Gezonde School) is gereed en via de GGD en in het bestuurlijk overleg gemeente – onderwijs in oktober 2013 onder de aandacht gebracht. Het aantal scholen dat subsidie heeft gevraagd en gekregen blijft achter bij de verwachting; op dit moment zijn dat er 3 (allen VO)
A3.2	Scholen voeren actief beleid m.b.t. alcohol (i.h.k.v. de methodiek de Gezonde School)	BaO + VO, GGD/JGz	Scholen BaO, VO en MBO	Vastgesteld beleid	2014-2016	Geen meerkosten	Zie A.3.1: hier ligt een belangrijke opgave voor de JGz ism GB voor wat betreft het VO; in BaO geen actie (zie ook toelichting onder A1.2 en A1.4)
A3.3	Brief aan ouderraden met aanbod informatieavond	Gemeente ism GGD/JGz /GB	Ouderraden alle scholen	Aantal reacties	2013-2014	Geen meerkosten	Geen actie op ondernomen; maatregel wordt afgevoerd (zie ook A1.3)
A3.4	Alcohol is agendapunt in bestuurlijk overleg gemeente - onderwijs	Portefeuille -houder onderwijs, GGD	Schoolbesturen	Gemaakte afspraken met besturen	2013-2014	Geen meerkosten	Notitie is gemaakt en in oktober 2013 ter informatie op de agenda gezet van het overleg gemeente – onderwijsbesturen boek 'Onze kinderen en alcohol' rondgedeed.
A3.5	Informatiebijeenkomsten voor Basiseenheden politie en BOA's	GGD, gemeente	Alle politie-medewerkers	Aantal bijeenkomsten	2013	Geen meerkosten	Voor wat betreft de politie is in het kader van het provinciale convenant Alcohol&Jongeren een plan in voorbereiding om per BEH een inhoudelijke briefing te organiseren voorafgaand aan eenmalige controleactie (voor de stad uit te voeren begin 2015). VNN heeft trainingen verzorgd voor BOA's over de nieuwe Alcoholwetgeving; dit jaar volgen nog meer bijeenkomsten.
B1.1	On-line informatie via chatservice	VNN, St. Terwille	Jongeren 12-18	Aantal gesprekken	2013-2016	Regulier	Loopt, is regulier beleid van de betrokken instellingen.
B1.2	Sluitende ketenaanpak na alcoholintoxicatie, incl. preventie	Ziekenhuizen, VNN, Jeugdzorg	Jongeren 12-18	Protocol beschikbaar en nageleefd	2013-2016	Reguliere financiering zorg	Protocol is begin 2013 geïmplementeerd en in oktober 2013 zijn resultaten en ervaringen besproken. Verbeteringen zijn aangebracht waarmee het traject is afgerond.

B1.3	Aanspreken ouders na incident met dronkenschap kind + indien nodig vervolgttraject	Politie	Ouders van dronken jongeren	Uitvoering gemaakte afspraken	2013-2016	Regulier	<i>Is regulier beleid maar onduidelijk is of dit in de praktijk op grote schaal wordt nageleefd. Is onderwerp van gesprek in het kader van het provinciale convenant Alcohol&Jongeren.</i>
B2.1	Training voor barmedewerkers ('Barcode')	Horeca, KHN, VNN	Barmedewerkers	Aantal trainingen en deelnemers	2014-2015	Budget SGiS	<i>Vanuit de Horeca is hier weinig animo ivm tijdsinvestering medewerkers. Voor het behalen van het benodigde IVA-certificaat voor barmedewerkers (= onderdeel van het programma Barcode) wordt doorgaans een (minimaal) testje ingevuld op internet.</i>
B3.1	in ZAT's en CJG's wordt beleid t.a.v. alcoholgebruik jongeren besproken	GGD/JGz + GB	Medewerkers ZAT en CJG	Thema is aan de orde geweest	2013-2016	Regulier	<i>Thema is incidenteel aan de orde binnen ZAT's en CJG's; via bijscholing van JGz-artsen en verpleegkundigen (zie B3.2) wordt een extra impuls gegeven</i>
B3.2	Training en/of e-learning vroegsignalering	GGD/JGz + GB, Onderwijs, VNN, St.Terwille	Medewerkers GGD/JGz, MJD, Jeugdzorg onderwijs e.a.	Gerealiseerde bijscholingen	2013-2016	Regulier	<i>Bijscholingsbijeenkomst voor alle JGz-artsen en verpleegkundigen is voorzien voor april 2015; medewerkers van Terwille en VNN worden binnen de eigen systematiek hierop geschoold</i>
C1.1	Opstellen regels mbt alcohol op school (i.h.k.v. Gezonde School)	Onderwijs, GGD/ GB	Scholen Bao+VO	Aantal scholen met regels	2013-2016	regulier	<i>Weinig intekening van scholen op methodiek Gezonde School, thema alcohol; investering vanuit JGz is wenselijk om VO-scholen te motiveren aandacht aan het thema alcohol te besteden</i>
C2.1	Voorstel regulering prijsacties in APV, i.c.m. zelfregulering Horeca	Gemeente	Ondernemers Horeca	Bepaling opgenomen in APV	2013	Regulier	<i>Onderzocht op haalbaarheid maar niet in verordening opgenomen omdat maatregel juridisch gezien niet handhaafbaar is. Onderwerp wordt wel meegenomen in het nieuwe convenant 'Veilig uitgaan'; Koninklijke Horeca Nederland (die echter niet alle Horecaondernemers vertegenwoordigt) wil terughoudend omgaan met prijsacties.</i>
C2.2	Modelcontract m.b.t. alcoholgebruik tijdens schoolfeesten in Horeca	Scholen, Horeca, met ondersteuning gemeente	Leerlingen scholen	Gerealiseerde contracten	2014-2016	Regulier	<i>Door de invoering van de nieuwe drank- en horecawet en de daarmee gepaard gaande leeftijds grens verhoging m.b.t. de alcoholverstrekking is de verwachting dat schoolfeesten niet meer in horecagelegenheden zullen worden gehouden. Op dit moment wordt deze verwachting geverifieerd bij de scholen. N.a.v. de uitkomst zal worden besloten of het opstellen van een modelcontract nog zinvol is.</i>

C2.3	Keurmerk mbt alcohol-verstrekking voor sportverenigingen	Sportverenigingen, HvdS, GGD/Gb	Besturen sportverenigingen	Aantal uitgereikte keurmerken	2013-2014	Budget SGiS	Project Keurmerk is gestart in 2014; eerste certificaat is in januari 2015 uitgereikt. Animo van sportverenigingen is niet groot; op dit moment 4 lopende trajecten (doelstelling is 9)
C2.4	Onderzoeken kansen voor alcoholmatiging in evenementenbeleid	Gemeente	Organisatoren evenementen	Maatregelen in vergunning opgenomen	2013-2016	Regulier	Evenementenbeleid rust o.m. op de aangepast APVG. Bij het vormgeven van het nieuwe strategische evenementenbeleid (vastgesteld op 31 oktober 2014) is besloten om hierin slechts te verwijzen naar het staande beleid op alcoholpreventie.
D1.1	Educatieve afdoening via HALT i.p.v. boete bij overtreding alcoholregels	Politie, OM, HALT, VNN	Jongeren 18-	Aantal HALT-afdoeningen	2013-2016	regulier	Is aangekaart bij politie en OM door Veiligheidshuis in het kader van het convenant A&J; politie geeft aan beperkte capaciteit te hebben omdat hiervoor meer administratie nodig is. Gesprek wordt vervolgd. Interventie roept overigens vraagtekens op.
D1.2	In het nog op te stellen handhavingsprogramma ex DHW worden afspraken opgenomen over controle op jongeren <18	Gemeente i.o.m. GGD, Politie, Halt etc.	Jongeren 18-	Gemaakte en vastgestelde afspraken in handhavingsprogramma	2013-2-14	regulier	DHW/APVG-handhavingsarrangement is in 2014 ontwikkeld en geïmplementeerd; in 2015 geen aanpassingen te verwachten. Prioriteit ligt op de doelgroep <18 jaar.
D1.3	Vrijwillig 'blazen' tijdens uitgaan en evenementen, met terugkoppeling %	Jongeren, GGD/GB, VNN, i.o.m. politie	Jongeren 18-	Aantal gerealiseerde testen	2014-2016	Budget SGiS	I.s.m. het Zernikecollege wordt onderzocht of deze interventie verder kan worden uitgewerkt en in het uitgaansleven kan worden ingezet. veelbelovend model en informatie voor website zijn beschikbaar maar moeten technisch en organisatorisch nog worden uitgewerkt
D2.1	'Hot spots' in kaart brengen m.b.v. jongeren	Gemeente	(paracommerciële) Horeca, detailhandel	Actueel overzicht 'Hot spots'	2013-2016	Regulier	Is meegenomen in handhavingsarrangement DHW/APVG; in het kader van het convenant A&J en ter voorbereiding op een DHW-conferentie dit najaar wordt binnenkort een eenmalig mysteryguestaandoezicht uitgevoerd naar handhavingspercentages
D2.2	Toezicht op verkoop alcohol 18- door (paracommerciële) Horeca en detailhandel	Gemeente	(paracommerciële) Horeca, detailhandel	Aantal controles	2014-2016	Regulier	Is geregeld in DHW/APVG handhavingsarrangement; beschikbare handhavingscapaciteit is beperkt. Per november 2014 zijn de nieuwe regels voor paracommercie van kracht, op dit moment is er sprake van een overgangperiode van een half jaar voordat sancties zullen worden opgelegd.